

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Pozitiven francoski odgovor Angliji

Francija si vendar še pridržuje neke ugovore — Delo sankcijskih odborov v Ženevi — Proti Avstriji, Madžarski in Albaniji se predlagajo enake sankcije kakor proti Italiji

Anglija in Libija

LONDON, 19. oktobra. Angleški listi poročajo obširno o italijanskih pripravah v Libiji, kjer so postavili Italijani na mejo Egipta 70.000 mož. Pri tem se pojavlja vedno večje ogorčenje proti Lavalu, ki predlaga umik angleške mornarice s Sredozemskega morja, med tem ko se Italijani pripravljajo v Libiji na akcijo proti Angliji. Laval naj bi se rajše brigal, da izvrši Francija svoje obveznosti, ki jih ji nalaga članstvo v Društvu narodov. Ako bo Francija odpovedala, potem naj ve, da se Anglija za njene zadeve v Evropi ne bo več intresirala, ampak bo sklenila zvezo z vsemi, ki nimajo sovražnih namenov do Anglije. (Pri tem aludirajo očito na Nemčijo). Italijani pa izjavljajo, da so poslali vojake v Libijo le zaradi tega, da bi se privadili arabskemu podneblju.

Lavalovi predlogi

PARIZ, 19. oktobra. Laval nadaljuje kljub malim izgledom še vedno svojo akcijo za pomirjenje. Njegovi predlogi so sedaj v tem, naj bi Anglija umaknila s Sredozemskega morja del svojega vojnega brodoma. Italija pa svojo vojsko iz Libije. Razen tega zahteva, naj Anglija ne ukrene ničesar na svojo roko. Samo v tem primeru bi Francija bila pripravljena podpreti Anglijo v primeru napada na njene ladje. Glede blokade je potreben sklep vseh prizadetih držav, izvajati pa bi se smela samo v Rdečem morju.

Angleški odgovori

LONDON, 19. oktobra. Na Lavalove predloge odgovarja angleški tisk zelo nepovoljno in pravi, da Anglija ne more umakniti svojega brodoma in dovoliti, da bi se ogražal njen položaj na Sredozemskem morju. Anglija je že 250 let vladarica na Sredozemskem morju in hoče to tudi ostati. Brez zagotovljenih postojank v tem važnem delu sveta za angleški imperij ni obstoja. Izgledi, da bi Lavalova akcija uspela, so torej več kot minimalni. Listi naglašajo, da mora Laval končno že spoznati, da se zaradi njegovih nepremišljenih obveznosti napram Italiji svet ne bo mogel vrteti v nove smeri.

Francija odgovorila

PARIZ, 19. oktobra. Sinoči je sprejel Laval poslanika Clarka in mu izročil francoski odgovor na angleško vprašanje, ali bi se Francija v primeru neprovociranega napada na angleško sredozemsko mornarico pridružila vojaškim sankcijam v smislu čl. 16, odstavek 3 pakta D. n. Francoski odgovor je bil izročen že sedaj na nujno urgenco angleške vlade. Kakor se izve, je francoski odgovor prihranjen, vsebuje pa nekaj prihranjen in pogojev. Francija zahteva novo definicijo pojma napadalec. Francija bo podprla Anglijo le, ako nastane konflikt zaradi splošnega izvajanja sankcij, ne pa le zaradi angleških separatnih akcij. Napadalec pa mora določiti še Društvo narodov. Odgovor je prispel v Lon-

don davi in ga sedaj proučujejo. Zatrjuje se, da je s tem nape'ost popustila.

Odrejanje sankcij

ŽENEVA, 19. oktobra. Odbori za sankcije delujejo pospešeno in se pričakuje, da bodo prvi sklepi napravljeni že v najkrajšem času, kakor hitro bodo dokončno izdelani vsi elaborati strokovnjakov. Važno je sedaj vprašanje nadomestila za izgubljena tržišča v Italiji v primeru izvajanja sankcij, na katerem so zainteresirane zlasti balkanske države. Posebna jugoslovanska delegacija je stavila odborom na razpolago konkretne predloge, kako bi se nadoknadila jugoslovanski škoda v primeru sankcij. Jugoslavija predlaga predvsem, naj bi se ji dala na razpolago tista tržišča v državah članicah Društva narodov, ki sta jih do-

slej oskrbovali s svojim blagom Avstrija in Maržarska, ki se po njuni izjavi sankcijam nočeta pridružiti. Društvo narodov smatra, da je ta predlog umesten in se kričakuje v kratkem zadevna odločitev. Prav tako se bo reševalo tudi vprašanje dotoka deviz v Jugoslavijo.

Ukrepi proti puntarjem

ŽENEVA, 19. oktobra. Rusija in Belgija sta sporočili, da sta že pričeli izvajati proti Italiji sankcije prvega in drugega predloga, nanašajoče se na orožje, municijo in sirovine ter na finančne akcije. Važno je sedaj vprašanje, kaj bo Društvo narodov storilo glede Avstrije, Madžarske in Albanije. Pojavili so se predlogi, naj bi se enake sankcije kakor napram Italiji določile tudi napram tem državam, ker s svojim postopanjem kršijo določila in sklepe Društva narodov.

Prehod v pozicijsko vojno

Na nobeni fronti nobenih večjih bojov — Iz Danakila so se morali Italijani umakniti

Severno bojišče

LONDON, 19. oktobra. Maršal Badoglio je prispel na severno abesinsko fronto in si ogledal položaje. Zdi se, da je dal navodila za pregrupacijo tamkajšnje italijanske vojske v smislu razširjenja fronte na vzhod in zahod. Italijanska uradna poročila, kakor tudi abesinska, poročajo, da razen letalskih akcij ni na severnem bojišču nič novega. Vesti, da bi bili Italijani zavzeli Makalo, so docela izmišljene, ker leži to mesto precej daleč za abesinsko fronto. Položaj je sedaj tak, da se spreminja vojna docela v pozicijsko vojno, kakršne smo bili vajeni v svetovni vojni. Italijani so zgradili na vsej fronti od Aksuma do Adigrata in še dalje strelske järke, katere so zavarovali z bodečo žico, isto so pa storili tudi Abesinci na svoji strani. Abesinci dobivajo med tem tudi vsak dan večje pošiljave modernega orožja. O kaki vojni kolonialnega stila, kakor so bile doslej znane v Afriki, odslej ne bo moglo skoraj več biti govora, zlasti ne na severu. Kakor je položaj sedaj, bi se vojna lahko raztegnila na leta.

Vzhodno bojišče

PARIZ, 19. oktobra. Italijanska ekspedicija iz vzhodne Eritreje v puščavo Da-

nakil se je popolnoma ponesrečila. Abesinci so zadržali Italijane, da niso mogli prodreti do edine reke v Danakilu in so zaradi tega ostali popolnoma brez vode. Zaradi tega in zaradi drugih tehničnih težkoč se je sedaj italijanska vojska, ki je operirala v tem ozemlju, morala umakniti nazaj v Eritrejo. Drži se samo še na gorovju Musa Ali, kjer pa ji Abesinci branijo vsako napredovanje v dolino Avse, kjer bi prišla do vode. Pričakuje se, da se bodo morali Italijani tudi tu umakniti. S tem bo docela ustavljeno italijansko prodiranje s severovzhoda proti železniški progi Džibuti—Adis Abeba.

Južno bojišče

PARIZ, 19. oktobra. Po poročilih iz Džibutija so zbrali Abesinci v Ogadnu ogromno armado, nad katero prevzame sedaj poveljstvo zastopnik Abesinije pri Društvu narodov general Tekle Havarate. Na bojiščih ni že nekaj dni nobenih posebnih dogodkov. Včeraj so se razširile vesti, da je neki burski polkovnik, ki je vstopil kot prostovoljec v abesinsko vojsko, vdrl v italijansko Somalijo in zavzel mesto Lug Ferandi. Te vesti zanikajo sedaj tako Italijani, kakor Abesinci. Tudi na jugu se torej vojska ustaljuje v pozicijah.

Na tacišču domače politike

Zasedanje narodnega predstavništva

BEOGRAD, 19. oktobra. Tu se opaža živahno vrvenje v zvezi s sestankom narodnega predstavništva. Včeraj so imeli vsi klubi seje, na katerih so razpravljali zlasti o volitvi novega skupščinskega predsednika in o stališču, ki ga bodo zavzeli napram vladi. Vsi opozicijski klubi bodo, kakor izgleda, kandidirali za predsednika skupščine dosedanjega predsednika Čirića, vlada pa kandidira ministra Komnenovića. Na

seji kluba vladnih poslancev je imel več raj ministrski predsednik velik ekspozicije o zunanji in notranji politiki. Dejal je, da ostane Jugoslavija v zvezi z malo antantno in balkansko zvezo zvesta Društvu narodov in bo izpolnjevala vse obveznosti, zahteva pa zagotovitev svojih gospodarskih interesov.

BEOGRAD, 19. oktobra. Skupščina in senat sta sprejela danes ob velikem zanimanju javnosti kraljevski dekret o za-

ključku poletne in otvoritvi jesenske parlamentarne sezone. Za jutrišnjo sejo skupščine, ki bo volila novo predsedstvo, vlada veliko zanimanje. V senatu bo izvoljen za predsednika znova senator dr. Tomašič, v skupščino pa sta dva kandidata.

Politični ocvirki

Ne bojimo se širokih samouprav, ker vemo, da se to načelo nikdar ne more sprevreči na škodljivo stran za državo in njeno enovitost. — Tako je dejal g. minister dr. Krek v Trzinu. Tudi mi se jih ne bojimo, ker čemu bi se kdo bal nečesa, česar sploh ni?

»Dr. Korošec je v pregnanstvu več pomenil, kakor vsi tisti, ki so bili na vladi in ki so njega preganjali.« (Ponedeljski Slovenec.)

Ekstremizem. »Ošišani jež« prinaša v svoji zadnji številki sliko shoda, na katerem grmi radikal Miša Trifunović: »Mi hočemo odgovornost vseh in vsakogar, predvsem ministrov.« V ozadju pa stojijo znani trije... Lazica Marković, Velizar Janković in dr. Ninčič, ki kličejo Miša Trifunoviću: »Nikar se ne prenašli, dragi Miša, to so že ekstremistične ideje.«

Tatica večji od bana. »Ošišani jež« prinaša v svoji zadnji številki sledeči razgovor med materjo in sinčkom: Sinček: »Mamica! Tatica je postal večji od bana.« Mati: »Kako misliš to, sinček?« Sinček: »Pa tatica pravi, da so banu vzeli skupno 300 Din od plače, njemu pa 505.«

Demokracija kipi. V predzadnji številki »Ošišanega ježa« čitamo: »Situacija se razvija v znaku jesenske „štimgunge“. Odkar je g. Miša Trifunović pričel govoriti o demokraciji, se je demokracija dvignila do višine dveh metrov, to je do višine najboljših koruze iz prošle letine.«

Razne vesti

Upokojitve. Upokojen je bil načelnik v ministrstvu za trgovino in industrijo David Korenič. Hkratu je bil odlikovan z redom sv. Save II. stopnje.

Rezervni podčastniki bodo romali na Oplenac. Prometno ministrstvo je dovolilo dvetretjinski (60 odst.) popust na železnica za vse one, ki se bodo udeležili romanja rezervnih podoficerjev na Oplenac. Popust velja za potovanje v Beograd, odn. do Oplenca od 1. do 3. novembra, za povratek pa od 3. do 5. novembra. Udeleženci se morajo pravočasno prijaviti akcijskemu odboru: Beograd, Kralja Aleksandra ulica 155.

Podaljšano pobiranje gostiščnine. Na osnovi § 116 zakona o mestnih občinah je finančni minister izdal dovoljenje, da smejo občine, ki so doslej pobirale gostiščnino, pobirati to davščino tudi v proračunski dobi 1936-37 in jo kot dohodek vnesti v občinske proračune za to proračunsko dobo.

Kruh v Zagrebu dražji. Te dni se je v Zagrebu podražil kruh iz bele moke, ki so ga doslej prodajali kilogram po 3.50 Din na 4 Din. Pekovski mojstri trdijo, da ni to prav za prav nobena podražitev, češ, da so bile cere kruha že prej maksimirane s 4 Din za kg. Ker pa je bila moka cenejša, so prodajali kruh pod maksimalno ceno. Sedaj pa je moka dražja in ni več mogoče prodajati pod maksimalnimi cenami.

„Čuvajte Jugoslavijo“

Domači razgledi

Velika narodna nesreča so venerične bolezni

Na oddelku za venerične bolezni v mariborski bolnišnici se je v 14. letih po vojni zdravilo nad 14.000 oseb, ki so zbolele za sifilido in kapavico — Venerične bolezni so naše hudo zlo, ki mu posvečamo premalo pažnje — Nujna potreba razširitve bolniškega oddelka v Mariboru

Ugledni slovenski zdravnik je ob neki priliki naglasil: »Bolezni, ki ugonablajo naš narod, so: alkoholizem, jetika in venerične bolezni.« Te bolezni so razširjene med našim ljudstvom, izčrpavajo njegove moči, slabe njegov organizem in pehajo ljudstvo v socialno bedo. Izmed vseh so med ljudstvom najbolj razširjene in jih zaradi tega imenujemo »ljudske bolezni«. Koliko tragike in bridke resnice je že samo v teh skromnih ugotovitvah. O jetiki, morilki človeštva in o alkoholizmu, rušilcu našega zdravja in gospodarstva ter povzročitelju nešteti sramotnih zločinov, čitamo dan na dan ne samo v strokovnih, marveč tudi v naših dnevnih listih. Ustanovljene so bile na ljudsko pobudo in z javno požrtvovalnostjo zadnja leta razne protituberkulozne lige. Pri našem ministristvu za narodno zdravje je bil organiziran poseben oddelk za zatiranje jetike. Stara so že naša abstinencijska društva, ki vzgajajo narod k treznosti in ga svare pred strašnimi posledicami alkohola. Veliko se torej pri nas stori in žrtvuje za pobijanje jetike in alkoholizma in so uspehi teh bojev veliki.

Redko kedaj pa čitamo v naših listih o nevarnih posledicah veneričnih bolezni, ki niso od jetike nič manjša, če ne morebiti še večja narodna nesreča. S tem perečim socialnim problemom se ukvarjajo le naši zdravniki, naša javnost pa venerične bolezni po krivici imenuje »sramotne ali skrivne bolezni«. Prav to popolnoma zgrešeno naziranje ljudstva in njegova hinavska vzgoja sta glavni vzrok, da so spolne bolezni po nekod pri nas bolj razširjene kot jetika. Mnogo pa pripomore k razširjenju nevednost in nepoučenost ljudstva. Smelo tudi trdimo, da imajo spolne bolezni v današnjih težavnih časih svoj izvor v bedi in pomanjkanju, v katerega je naše ljudstvo pahnila kriza. Naj navedemo samo nekaj suhih števil, pa se bo pred nami razgalila neverjetna in strašna slika o našem ljudskem zdravju, ki ga ugonablajo prav venerične bolezni.

V mariborski bolnišnici se je na oddelku in v ambulatoriju za spolne bolezni zdravilo od njegovega početka, to je od leta 1921 skupno 7420 bolnikov, ki so zboleli za sifilido in 6730 bolnikov, ki so zboleli za kapavico. Med navedenimi primeri je več sto akutnih otroških obolenj! Tudi nam pove statistika, da so venerične bolezni razširjene med deželskim ljudstvom prav tako, kakor v mestu, da so doma celo v zadnji gorski vasi in da razsajajo v pretežni večini med socialno šibkejšimi sloji, med delavstvom in kmetijskim ljudstvom. Namen pričujočih vrstic je, opozoriti našo javnost in merodajne činitele na veliko nesrečo in pereč socialni problem, ki se skriva za veneričnimi boleznimi.

Od kod pa je prišla k nam ta nesreča?

Zdravniška in znanstvena raziskovanja doslej še niso mogla dognati, kje je domovina ugonablajoče venerične bolezni sifilide, ki je znana že stoletja. Menijo, da so jo v Evropo prinesli Kolumbovi pomorščaki. Tudi domnevajo, da se je v začetku novega veka razširila iz Španije preko južne Francije in Italije po vsej Evropi. Zgodovina jo pozna kot »francosko bolezen«, kakor so jo imenovali Italijani, in nam pove, da je nastopala zelo ugonablajoče, če se je pojavila pri zdravih ljudstvih. V nekaj letih se je razpasla po vseh evropskih deželah in je našla ugodnejša tla pri ljudstvih razvratnega družabnega življenja in šibkih socialnih razmer. Splošno so bili znani nekateri okuženi kraji. Tako sta bila v Bosni znana Škrlevo in Franjak, v vzhodni Galiciji pa Kosow, kjer je sifilida izgubila svoj značaj kot spolna bolezen.

Pred svetovno vojno spolne bolezni med našim ljudstvom niso bile razširjene. Pojavile so se v mestih, naše pode-

želsko ljudstvo pa jih ni poznalo. Kakor nešteto drugega gorja, nam je krvava svetovna vojna prinesla tudi gorje spolnih bolezni. Vojaki, ki so jih prinesli z bojišč in nešteto zdravih družin je bilo pahnenih v strašno nesrečo. Naglo so se širile po lahkostivosti in lahkomišelnosti na deželi in v mestih, med mladimi in starejšimi. Pri rušenju ljudskega zdravja je spolnim boleznim pomagal alkohol, pomagalo jim je zločinsko skrivanje in zatajevanje, pomagala jim je prostitucija in še nešteto drugih dejstev in vzrokov.

Leglo spolnih bolezni v naših krajih, zlasti na deželi, pa je bila med svetovno vojno velika vojaška bolnišnica na bivšem Sternthalu pri Ptujju. Od tod so se širile spolne bolezni po naših vaseh. Ob prevratu je nevedno tamkajšnje kmetstvo ljudstvo nosilo iz bolnišnice razno perilo in druge predmete, ki so bili okuženi in se na ta način okužilo v nešteti primerih.

Maribor prekaša celo Zagreb.

Vsa leta po vojni znaša stalež spolno bolnih v mariborski bolnišnici povprečno na mesec od 70 do 100 bolnikov. Tega števila ne doseže zadnja leta celo zagrebška klinika! Zaradi nujnih zdravstvenih potreb je bil po vojni leta 1921 ustanovljen pri mariborski bolnišnici poseben oddelk za spolne bolezni z ambulatorijem in je bilo vodstvo oddelka in ambulatorija poverjeno primariju g. dr. Hugonu Robiču. Naši javnosti je še znano energično prizadevanje dr. Robiča za zatiranje spolnih bolezni, ki so resno in še danes resno ogrožajo ljudsko zdravje. Na tisoče spomenic in navodil za zdravljenje je razdelil med narod, ter ga svaril in opozarjal na veliko nevarnost in nesrečo, ki jo povzročajo spolne bolezni. Posebej je razdelil spomenice staršem, mladeničem, ženam in mladenkam. Prva leta je oddelk dobival znatno subvencijo od ministrstva za narodno zdravje. Ko pa je mariborsko bolnišnico prevzela samoupravna oblast in pozneje banovina, so se subvencije skrčile na minimum kljub naraščajočim potrebam oddelka za spolne bolezni. Upoštevati moramo dejstvo, da se v bolnišnici in v ambulatoriju mariborske bolnišnice zdravijo izključno revni sloji. Zdravljenje je brezplačno, in se mora sleherni bolnik izkazati z ubožnim spričevalom. Številke sifilitičnih in kapavičnih obolenj, ki jih ima bolniški oddelk, torej niso popolne in ne prikazujejo razširjenosti spolnih bolezni v popolni luči. Dokazano je, da se na stotine sifilitikov in kapavičarjev zdravi privatno, na stotine pa se jih zdravi tudi v ambulatoriju bolniške blagajne Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Če bi bilo točno ugotovljeno še to število obolenj, bi imeli pred seboj naravnost porazno sliko razdejanega ljudskega zdravja po spolnih boleznih.

Obupne razmere v mariborski bolnišnici.

Že od vsega početka se je oddelk za spolne bolezni mariborske bolnišnice boril z občutnim pomanjkanjem prostorov. Oddelku je na razpolago 6 bolniških sob v pritličju, kjer so moški, in v prvem nadstropju, kjer se zdravijo ženske in otroci. Majhen prostor je določen tudi za ambulatorij. Zaradi navala so bolniške sobe prenatrpane bolnikov obeh spolov in niso redki primeri, ko morajo nedolžni otroci ležati v sobah, kjer se zdravijo navadne prostitutke. Kako se slednje obnašajo v bolnišnici, pa je javnosti znano že iz mnogih policijskih poročil.

V prvem letu delovanja je na oddelku dosegla kapaciteta obolenj v maju 120 primerov. V ilustracijo, kako se spolne bolezni širijo brez prestanka, naj navedemo nekaj podrobnejših podatkov, oziroma kako je nihala krivulja na statističnem diagramu.

svežih sifilitičnih in kapavičnih obolenj. Leta 1922 je dosegla kapaciteta sifilitičnih svežih obolenj v maju 115 primerov, leta 1923 v juniju 90, leta 1924 v aprilu 50, leta 1925 v februarju 40, leta 1926 v marcu 30, leta 1927 v novembru 35, leta 1928 v novembru 45, leta 1929 v maju 35, leta 1930 v septembru 30, leta 1931 v januarju in juniju 45, leta 1932 v januarju 30, leta 1933 v novembru 40, lani pa v februarju, avgustu in septembru po 40.

Kapaciteta kapavičnih svežih obolenj je znašala leta 1921 v avgustu in sept. po 44 primerov, leta 1922 v avgustu 42, leta 1923 v septembru 36, leta 1924 v avgustu 28, leta 1925 v septembru in oktobru po 35, leta 1926 v januarju in septembru po 34, leta 1927 v marcu, juniju, juliju in oktobru po 30, leta 1928 v juliju 52, leta 1929 v januarju in avgustu po 37, leta 1930 v januarju 33, leta 1931 v marcu in juliju po 38, leta 1932 v januarju in septembru po 36, leta 1933 v juniju po 40, lani pa v avgustu 45 primerov. Največ sifilitičnih in kapavičnih okužb je pomladi in v jesenskem času ob trgatvi. Krivulje statističnega diagrama ne pove tudi, da so po nekaj letih intenzivnega zdravljenja precej padla sveža sifilitična obolenja.

Nujne potrebe po energičnih ukrepih.

S spolnimi obolenji je v tesni zvezi prostitucija žensk in moških. Javna pro-

Nove občinske volitve?

Zakonske določbe in partizanska samovolja

Minister za železnice g. dr. Spahovič je na svojem shodu 11. tm. v Tuzli izjavil med drugim, da bo »zelo naglo prišlo do občinskih volitev«, najnovejši radikal g. Žebot je pa, kakor čujemo, na nekem shodu v Slovenskih goricah namigaval, da pride, do sprememb v občinskih upravah tudi še v avtonomnih občinah Ljubljani in Ptujju, pa tudi baje v kmetijskih občinah. Ker je s tem načeto važno načelno vprašanje, ne smemo iti molče preko njega, kakor nismo šmeli hladnokrvno molčati na akcijo za revizijo občinske komasacije, ki so jo ponekod započeli razni strankarski napetosti brez vsakršne stvarne potrebe in zgolj v cilju zadovoljitve svojim partizanskim interesom, računajoč celo na to, da bo vlada preko in mimo vseh zakonitih določb izvršila to, česar se jim je zahotelo.

Da bodo izvršene spremembe v občinskih upravah slovenskih avtonomnih mest Mariboru, Celju, Ptujju in Ljubljani, smo smatrali za samoposebi umevno, že iz preprostega razloga, ker so dosedanjí občinski odbori teh občin že davno prekoračili svojo funkcijsko dobo in niso bili več izraz ljudske volje. Sicer bi bili mogli pričakovati, da bo vlada dala preprosto razpisati nove občinske volitve, zakaj zakon je tu in tudi sedanja vlada ne more preko njega. Toda to se ni zgodilo in mi smo lojalno vzeli na znanje, da sta v Celju in v Mariboru že imenovani novi občinski upravi in da se po izjavi g. Žebota, ki nam je samo potrdila naša pričakovanja, pripravlja isto tudi za Ljubljano. Vse te procedure se dajo opravičiti z zakonskimi določbami.

Vsa drugačna je pa stvar z občinskimi odbori v naših kmetijskih občinah, ki so bili na temelju novega zakona o kmetijskih občinah iz l. 1933, izvoljeni v drug. polovici l. 1933, po vsej državi in katerih poslovna doba traja po čl. 26 tega zakona polna tri leta! Zakon v svojih čl. 129 in 130 tudi točno določa, v katerih slučajih sme višja oblast (ban) razrešiti župana, člane občinske uprave in odbornike: Predvsem, ako se ugotovi, da nimajo pogojev, katere predpisuje zakon za možnost izvolitve. Dalje, ako ne vrše redno svojih dolžnosti, vendar po prejšnjem zaslišanju. Proti odločbi bana imajo razrešenci pravico pritožbe na upravno sodišče, ostanejo pa na svojih

stitucija se je že pred leti zatrla na vseh koncih, tajni prostituciji pa so prav tako merodajne oblasti stopile na prste. Toda zatreti se ne da, ker ima svoj izvor v slabih in razvrnanih današnjih socialnih prilikah. Zanimiv pa je pojav v Mariboru, da odprava javnih hiš in zatiranje tajne prostitucije ni nič kaj ugodno vplivalo na zatiranje spolnih bolezni. Na bolniškem oddelku imajo nasprotno zabeleženih akutnih primerov, ki so bili nedvomno posledica novih ukrepov.

Dejstvo je in s poraznimi številkami podprto, da rušijo danes spolne bolezni v pretežni večini rodbinsko življenje socialno šibkejših slojev v mestu in na deželi. Mož mora za zaslužkom z doma, žena ostane sama, oba pa gresta po svojih poteh. Na stotine brezposelnih obojega spola tava iz dneva v noč, iz nevarnosti v nevarnost spolne okužbe. Nobeno naročje jim ni preumazano, ne enim ne drugim. In posledice so neizbežne, v pre mnogih primerih usodne za zdravje našega naroda. Spolno okuženega človeka gleda današnja družba po strani čeprav je vreden istega pomilovanja kakor jetičnik. Zato bi bilo nujno potrebno tudi v tem pogledu nekaj ukreniti, da bi se zaježila povzročiteljska sifilide in povzročitelji kapavice. Potrebna bi bila v prvi vrsti ljudska predavanja o teh »ljudskih« bolezni, potrebni bi bili novi ambulatoriji. Vsa tragika sifilide obstoja v tem, da traja njena inkubacijska doba cele tri tedne, dočim traja pri kapavici komaj tri dni. Tu so glavni vzroki, ki pa jim ne more vkljub najboljšemu prizadevanju priti v okom zdravniška veda. Premagati bi jih mogla le ljudska poučenost o spolnih boleznih in pa v vsakem primeru takojšnja zdravniška pomoč. Prav tako pa bi bila nujno potrebna tudi razširitev in modernizacija oddelka in ambulatorija za spolne bolezni pri mariborski bolnišnici, da ne bi več vse dihalo tako po srednjem veku.

mestih, do pravoveljavnosti odločbe (čl. 129). Končno lahko ban razreši občinski odbor, upravo in župana zaradi sklepov ali izjav, škodljivih za splošne državne interese. Vendar pa imajo tudi v tem primeru razrešeni pravico pritožbe na ministrstvo za notranje zadeve (čl. 130).

Tako zakon! In vlada g. Stojadinovića ter člani te vlade so i v skupnih deklaracijah i v izjavah posameznikov stalno poudarjali, da so vlada »reda in zakonitosti«, in je njihova odločna volja držati se obstoječih zakonov, dokler ne bodo zamenjani z boljšimi. Po obstoječem zakonu pa so mogoče nove volitve samo: ali s potekom poslovne dobe, ali pa po morebitni ostavki ali razrešitvi sedanjih občinskih odborov. Poslovna doba izvoljenih občinskih odborov poteče šel. jeseni l. 1936. Za odstop občinskih odborov ni nobenega poviada, prav tako pa tudi ni nobenih zakonitih razlogov za njihovo razrešitev. Če po Hrvatskem občinski odbori v masah odstopajo, hoteti tako izzvati nove volitve, je to njihova stvar. Da za temi odstopi ne tiče nikakršni stvarni, temveč izključno politični razlogi, je na dani. Če g. minister za notranje zadeve dopušča takšno izigravanje, je to seveda njegova stvar.

Takšni so vidiki, s katerih je treba presojati položaj v zadevi občinskih volitev, ki se nam napovedujejo tudi v kmetijskih občinah. Menimo, da si bo dejstva, ki jih zakon točno fiksira, predložila tudi vlada.

V. S.

Naša enciklopedija.

Antropologija je veda, ki nas uči, da so vsi ljudje, ki v njo verujejo, opice, oni pa, ki tega ne verujejo, so — osli.

Filologija je raziskovanje razloga, zakaj se narodi pri zidanju Babilonskega stolpa niso mogli razumeti.

Geometrija je veda, ki se ne ozira na to, ali je svinčena kocka iz lesa ali svinca.

Filozofija bi bila lepa znanost, ko bi oni, ki se z njo pečajo — nekaj znali.

Zanimivo vprašanje.

Ali veste, kaj je Boško Jevtič in Velji Popoviću najljubše?

Če za se obdržite mišljenje o njuni vladi.

Okoliški problemi

Pobrežka občinska seja

**Zaključni račun občine in ubožnega sklada za leto 1934-35
soglasno odobren — Vzorno občinsko gospodarstvo —
Zaključni račun izkazuje precejšen prebitok**

V sredo 16. t. m. se je vršila v Renčevski dvorani polnoštevno obiskana občinska seja z zelo obširnimi dnevnimi redom. Po otvoritvenih besedah župana g. Volka, ki je ovrzel razne neosnovane govorice glede razpusta občinskega odbora in pojasnila glede odbornika g. Zega, je bil zapisnik zadnje seje brez debate sprejet.

Občinski delovodja in blagajnik gosp. Ban je nato podal točno in vestno sestavljen račun za leto 1934-35 ter razložil posamezne postavke dohodkov in izdatkov. Končni račun je dokazal vzorno občinsko gospodarstvo saj izkazuje 649.071,75 Din dohodkov in 615.706,30 Din izdatkov, torej **33.365,45 Din prebitka!** Vrednost inventarja, h kateremu so prištete nepremičnine, pa znaša Din 171.050. Ubožni sklad izkazuje 35.237,95 dohodkov in 34.278,50 Din izdatkov. Po pojasnitvi pripomb raznim postavkam, ki niso dosegle stavljene vsote v proračunu, se je predsednik finančnega odseka g. Luknar zahvalil upravi in odboru, zlasti še blagajniku za vzorno delo, nakar sta bila oba obračuna z velikim zadovoljenjem odbornikov soglasno odobrena.

Sledila so poročila posameznih odsekov. Prvi je poročal župan g. Volk za gradbeni in cestni odsek o delu v gradbeništvu na Tezmem, imenovanju novih ulic, o nameravanem nakupu primerne zemljišča tovarne Huter, ki bo ustanovala sklad za starostno zavarovanje svojih delavcev in misli graditi hišice za delavstvo. Pozdravlja humani ukrep Huterjeve tovarne in misli, da se bo dalo najti primerno zemljišče. Tudi mestna občina po zagotovitvi župana dr. Juvana

ne bo delala pri graditvi nobenih težkoč. Nadalje je poročal o dopisu glede prazničnih tečajev za obvezno telesno vzgojo. Čuvarju g. Kacjanu se dovoli primeren znesek za čuvanje gozdov, tovarnarju Reichu na Tezmem pa postavitev ograje. Prečital je prošnjo Sokola na Tezmem za oprostitev občinske trošarine, kateri se je ugodilo.

Za finančni odsek je poročal g. Luknar. Občinskemu slugi Simonu Čelofigi se dovoli podpora v znesku Din 300, prosilcu Gorniku pa se zniža najemnina, če ugotovi sklep odbora do 1. aprila 1936. Natančno poročilo o nameravani razširitvi električnega omrežja je podal član uprave g. Drago Žohar. Za socialni odsek je poročal g. Tone Žunko, za kmetijski odsek pa g. Josip Klemenčič. Izjerno poročilo blagajnika odbora za gradnjo postajališča na Tezmem g. Kovarčiča je bilo soglasno odobreno. Prošnji Franca Göttliche glede postavitve dveh javnih svetilk se začasno ni moglo ugoditi. Prošnja se bo upoštevala, ko bodo končana pogajanja z mestnim elektriškim podjetjem za projektirano podaljševanje omrežja.

Razveseljeno je bilo poročilo župana, da se bodo še letos posulo z gramozom nekatere ceste, tako na Tezmem Cankarjeva, Krekova, Parmova in Maistrova ulica. Nato je sledila tajna seja. V domovinsko zvezo je bil sprejet Jožef Sražin, nekatere prošnje pa so se preložile na prihodnjo sejo. Sporazumno se je rešilo vprašanje bčinske babice; prošnji občinskega uslužbenca Hrovatina pa se je soglasno ugodilo.

Seja je potekla v lepi harmoniji in složnem udeleževanju odbornikov.

Mariborski pomenki

Križem kražem po Mariboru

Kaj vidijo očka »Slovenec« in kaj vidi Miha s puško

Kaj vidijo očka »Slovenec« in kaj vidi Miha s puško

Oni dan so zapisali očka »Slovenec«, da je v Mariboru »zavladala splošna radost« in da so »množice izrazile svoje veselje«. Jaz Miha s puško sem tiste dni hodil po vsem Mariboru, da bi našel kje sledove tega »veselja« in »radosti«. Videl sem pač zaskrbljene obraze družinskih očetov, zasoljene oči težko preizkušenih mater... Nikjer pa nisem zasledil tega rajskega »veselja«. Očka »Slovenec« marsikaterokrat kaj narobe slišijo in vidijo ter potem narobe zapišejo.

Kaj bo...

Nove mestne očete imamo 47 imen je šlo v širni svet. Ostalo jih je potem 45. Smelo pa bi jih biti kvečjemu 41. Med mestnimi očeti je završalo: kdo pojde?... Jaz Miha s puško se sicer ne razumem na visoko politiko, če bi pa moral fiziološki šteti, vem, da bi dobro vedel, kdaj bi jih bilo 41, 45 ali 47? Mestna posvečevalnica je postala premajhna. Bo torej le dobrodošla grajska dvorana?

»Popravljen krivica!«

so kriknili očka »Slovenec«, ko so razobesili z rotovža novo zastavo. Popravljen krivica?... Tudi jaz Miha s puško sem, za to da se krivica popravi, predvsem očetoma V. Murku in Senekoviču, ki sta bila svojčas izvoljena na listi bivše SLS, a sta sedaj odrčkala. Kaj se je bilo zgodilo? Popravljen krivica...! Iz vodstva MP pa je frčal drugi gospod, ki je bil tudi svojčas izvoljen na listi bivše SLS. Kaj pa to... He-he... Popravljen krivica... Tisti odpiskani gospod pa hočejo baje iz te družine.

Po mačku strah pred Mačkom.

Kdor bi bral vse časnike »Slovenskega gospodarja« pozna v Mariboru komaj tucat ljudi. To ni prav. Poslušajte, kaj je Peter Rešetar v svoji preresetani pameti te dni zapisal: »Prejel sem te dni zelo ljubeznivo pismo iz Zagreba. Bolj srčne besede so bile pisane celo rdeče, menda s srčno krvjo Reči pa moramo, da je pi-

smo zelo pametno. Pravi, da mora vsak Slovenec sprejeti načelo, da naj Hrvati rešujejo hrvaško vprašanje in naj Hrvati Slovenci ne motijo, pač pa naj se brigajo za sebe! Tudi mi je pismo povedalo, da se Hrvati najbolj bojijo, ako bi vlada izdala zakon o samoupravi, da bi bila tako tudi Hrvaška samoupravna.

Strah ima velike oči. Slišal pa sem že nekaj krat, da je zlasti po mačku strah pred Mačkom hudo velik.

Kaj pravijo številke.

Firbec mi ni dal miru, pa sem stopil tja na mestni popisovalni urad, kjer sem si poiskal te-le cifre: V Mariboru imamo 5318 državnih uradnikov; delavcev in pomočnikov je 4179 ostalih policem pri pada 1479 Mariborčanov. Potem sem pa šel poizvedovati na rotovž, kako je z mestnimi očeti, ker mi sosed Gašpar ni dal miru. Tam pa so mi postregli s sledečimi ciframi: V novem mestnem svetu je: devet industrijev, pet trgovcev, 8 obrtnikov, štirje ravnatelji, pet uradnikov dva advokata, 1 koncipient, trije posestniki, 1 nadrevizor, 1 zdravnik, 2 profesorja 1, delovodja, 1 hišnik in en upokojeni odhaj.

Ko sem odhajal z rotovža me je tako stisnilo, da sem moral kihnuti. Hč!

Kaj je množica.

»Ti, Miha, boš gotovo vedel. Koliko ljudi tvori množico?« Tako me je pobaral prijatelj Matevž. Dolgo mu nisem vedel natančno razložiti, a srečno naključje mi je prišlo na pomoč. On dan sem namreč slišal tam okoli starega pokopališča neko zategovanje in mijavkanje. Tudi trobente so imeli. Grem pogledat. Bakljada? Jupajda, jupajda... Vsega skupaj 99 ljudi. Naslednjega dne pa sem bral v radikalnem glasilu za dravsko banovino, da je bila pri bakljadi velika »množica« ljudi. Tudi rdečkarske časnike prebiram, pa sem našel v »Delavski politiki« to-le notico, ki me je potrjevala v mnenju, ki sem ga dobil glede pojma množice. Tam je stalo zapisano:

»Bakljado smo imeli minilo soboto v Mariboru. Tako poroča »Slovenec«. Hudušneži pa pravijo, da je bilo največ ljudi pri bakljadi, ko je šla čez Glavni trg, kjer je ogromna množica baš v tem času gledala vratolomne vaje nekega akrobata. Mariborski občani so torej manifestirali...«

Ko sem to prebral, sem stekel k prijatelju Matevžu.

»Že imam tisto tvojo množico.«

No, kaj...«

»Množica je, če pride skupaj 99 ljudi.«

Prijatelj Matevž je nagnan čelo, ko sem mu razložil vse po vrsti. »Muhe« je dejal. Tako dobra in prepričevalna se mu je zdela ta razlaga, da me je povabil na tistega dobrega muškatelja pri »Jeruzalemcu«.

Kdo je v Mariboru podžupan.

Moja ta stara mi je oni dan pokvarila ves apetit. Pobarala me je, kdo je v Mariboru podžupan?

»I, kdo. Ta »zlati« Franček menda.«

»Figo veš, četudi si takšen politikon.«

Tiho, stara, ki se na te stvari nič ne razumeš!

»Ti ničesar ne veš. Kakšni »zlati« Franček? Sem glej!«

Kulturni razgledi

Vzgojne smeri narodno-socialistične Nemčije

Tretje letošnje predavanje v Ljudski univerzi — K predavanju prof. Šiliha o sodobni nemški pedagogiki

Na sporedu včerajšnjega večera v Ljudski univerzi je bilo predavanje prof. Šiliha o pedagoških smereh in ciljih hitlerjevske Nemčije. V skoro 2-urnih izvajanjih je podal predavatelj pregled nemške pedagogike ter obenem analizo značaja nemškega naroda, kjer prevladuje volja nad razumom, ki je prešinjens težnjo po metafizičnem tuhtanju in nekonkretnem razmišljanju ter univerzalnem nastroju in kjer se močno odraža nekakšen čustveni individualizem. Značilna poteza v razvoju nemške pedagogike je v tem, da je precej prevladovala anacionalna in včasih celo protinacionalna smer v nemškem vzgojstvu. Ta nemška pedagogika je v zadnjih desetih letih pred pojavom nemškega narodnega socializma nihala od problema socialne in kulturne pedagogike preko Kerschensteinerjeve državljanske in delovne šolske pedagogike tja do vprašanj in problemov strnjene pouka.

To, kar je prinesla z duhom narodno-socialistične miselnosti prepojena sodobna nemška pedagogika, ki ima v dr. Krieku svojo najmočnejšo in najizrazitejšo ideologijo, ni po mnenju prof. Šiliha prinesla nič novega, marveč je njena zasluga edino v tem, da je globoko prisluhnila nemški naruri in da je mimo vsiljujočih se dejstev individualne, oziroma kolektivistične vzgoje potisnila v ospredje nekakšno organsko vzgojstvo, ki naj poedinca asimilira v njegovi odnosih in njegovi povezanosti z narodno celoto. Dr. Kriek naglašja, da ta mo-

ment vzgojne asimilacije nujno poraja drugi moment diferenciacije, ko je tako asimiliranemu poedinu še vedno dana možnost razmaha raznih individualnih krepkosti in vrlin. Ta tako usmerjena pedagogika hoče v mladem človeku izoblikovati do najvišje mere ljubezen do naroda in domovine, pa tudi do narodne celote, ki gre preko meja nemške države, ter zbuditi v njem živo zavest rasiistične pripadnosti.

Predavatelj je nato omenjal sodobno nemško vzgojo v srednjih šolah, kjer so se vršile pomembne reforme in kjer je popolnoma prevladal moment selekcije. Nadalje je omenjal delovna taborišča, kjer prihaja do vzornega izraza sožitja med inteligentom in delavcem. Navajal je takozvane podeželske domove in druge vzgojne ustanove, ki jih je ustvaril v Nemčiji narodni socializem. Glede vprašanja seksualne pedagogike stoji narodno-socialistična pedagogika na stališču poučenja, ki se pa more vršiti strogo v mejah rodbinskega, oziroma katerega drugega ožjega kroga. V vzgojstvu deklet prevladuje načelo priprave mladih deklet za vzvišeni poklic materinstva. Ob zaključku je sledilo predvajanje nekaterih skriptičnih slik, ki so pojasnjevale predavateljeva izvajanja.

Želeti je v interesu čim lepšega obiska predavanj in prireditelj Ljudske univerze, da ne trajajo predavanja preko ene ure in da se preveč ne razvlečejo.

Slovenigeške novice

Lobanje mu je prebil z lopato

Naše mestece stoji pod dojmom brezvestnega dejanja, ki ga je zakrivil demon alkohol. V Sedlarjevi gostilni v Šmartnem je družba mladih fantov pridno praznila litre vina. V početku so bili vsi dobri prijatelji, niti sanjalo se ni nikomur o kakem sovražnem dejanju. V prjetnem razpoloženju so popevali vse pesmi, da je odlegalo daleč naokoli. Vendar pa ni trajalo dolgo časa. Ko so že popili nekaj vina, je pričel alkohol svojo razdiralnost med prijatelji. Beseda je dala besedo, tem je pa sledilo dejanje, ki ne bo ostalo brez posledic. Na mestu je obležal težko ranjen dninar K. K., ki ga je iz zasede z vso silo udaril po glavi pivski tovariš z lopato. Prizadajl mu je na glavi težke poškodbe. Njegovo stanje je obupno; po širini glave ima počeno lobanjo in je le malo upanja, da bo okreval. V prvih jutrnjih urah so ga pripeljali v tukajšnjo bolnišnico. Z zadevo se bavi naše orožništvo, ki bo poskrbelo, da bo prejel krivec za svoje krvavo dejanje zaslužen kazni.

Ce Ti je zaročenec pozabil čestitati k godu... se ne razburjaj... marveč jej

Ki-Ki
bonbone.

IZDELEK: »UNION« ZAGREB

Pa mi je ta stara pomolila tisto radikalno glasilo za dravsko banovino pod nos in tamkaj sem bral v številki od 13. oktobra 1935 na strani šesti črno na bellem: »namestnik bo podžupan Martin Kores«.

Od tistega dne sem videl, da se moja ta stara s »Slovenčevimi« reporterji bolj razume na politiko kakor jaz. Hojladrija, hojladra...

Miha s puško,

od bratovščine jeruzalemskega osla in ljubitelja »pristnega« muškatelja.

Dograditev Sokolskega doma. Naš Sokolski dom prav pridno napreduje. Zidarji zida posebno dvorano s prostornim balkonom, s čimer bo pridobil Sokolski dom na impozantnosti in razmahu uspešnega sokolskega udeleževanja.

Novo trinadstropno stanovanjsko hišo je zgradil tovarnar g. Mikolič za svoje delavce in uradnike. Kakor znano, izdelujejo v omenjeni tovarni merila. G. Mikoliču, ki tako skrbi za svoje uslužbence, je samo čestitati.

»Zračni napad na naše mesto« se je izvršil pretekli ponedeljek. Iz Maribora preko Dravograda so priletela »sovražna« letala. Na mah so bile na mestu vse ekipe, ki so stopile v svojimi »reševalnimi« akcijami takoj na plan. Vse vaje je vodil tukajšnji obmejni poveljnik kapetan I. kl. g. Apostolović s svojim štabom.

Daruite za spomenik Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Mariboru

Mariborske in okoliške novice

Dr. Karel Koderman

Iz Dobrne pri Celju je dospela vest, da je tam sinoči na svojem posestvu nenadoma umrl g. dr. Karel Koderman, bivši odvetnik v Mariboru in zlasti v svojih mlajših letih poznan in agilen javni delavec na slovenskem političnem in kulturnem polju. Dasi ga je bolezen, zaradi katere je moral že pred nekaj leti opustiti svoj odvetniški poklic in stopiti v pokoj, še do nedavnega od časa do časa prikovala celo na posteljo, se mu je stanje tekom zadnjih tednov navidezno močno popravilo in še pred dobrimi 10 dnevi se je kot član odbora mariborske Zveze kulturnih društev, izvoljen na zadnjem občnem zboru meseca avgusta t. l. živahno in temperamentno udeleževal razprave v odbojni seji. Zato je vest o njegovi nenadni smrti — povsem nepričakovani — globoko dirnila mnogoštevilne njegove prijatelje in znance. Tem huje pa seveda njegovo rodbino, ženo Melanijo, hčerko blagopokojnega starostnega celjskih Slovencev in znanega političnega delavca dr. Josipa Serneca, ter njegovo hčerko Bredo, ki še zvršuje tu v Mariboru gimnazijski študij.

S pokojnim dr. Kodermanom lega v grob eden največjih talentov, kar jih je rodila slovenska zemlja, ki mu pa usoda žal ni naklonila, da bi bil mogel svoje talente izkoristiti, kakor je sicer hotel. Kdor ga je poznal, ve, da je bil dr. Koderman mož univerzalnega znanja, ogromne načitanosti in fenomenalne spomina. Povsod je bil doma in si lahko z njim razpravljaj o najtežjih problemih preteklosti in sodobnosti iz katerekoli panoge človeškega znanja. O vsakem vprašanju si je tudi znal mnogokrat hipno ustvariti jasno in točno usmerjeno sodbo, ki se je skoro vselej izkazala kot pravilna.

Odlikovala ga je redka lastnost odkritosrčnosti in iskrenega prijateljstva. Dober nasvet je imel za vsakogar, ki ga je pri njem iskal; vedno je bil na razpolago in ga ni bilo treba iti iskat šele v njegovo odvetniško pisarno. Vedno je rajše desetkrat pomagal, če je le mogel, nego le enkrat škodoval. Tako je postal tudi žrtev te svoje dobrote, ki je bila temeljna poteza njegovega značja.

Rojen dne 9. jan. 1882 v romantični vasi utemeljitelja naše stenografije Bezenška, kot sin tamošnjega dolgoletnega nadučitelja, je bil že od mladih nog prepojen z duhom slovenske kmetijske grude. Gimnazijske študije je pričel in dovršil z maturo v Celju, vmes pa je dve leti študiral v Mariboru. Pravo je študiral v Gradcu, na Dunaju in v Pra-

gi, promoviral pa je v Gradcu. Poln mladostnega idealizma se je krepko udeleževal takratnega narodnoradikalnega mladinskega pokreta in sodeloval v aznih publikacijah, tako tudi v mladinskem almanahu »Na novih potih«, s sestavki, ki so pričali o močni duševnosti. Kot odvetniški kandidat pri dr. Hračevcu v Celju, pri dr. Senčurju v Ptuj, ter pri dr. Krisperju in dr. Tominšku v Ljubljani je mnogo sodeloval v predvojnem slovenskem društvenem življenju, zlasti kot diletant na celjskem slovenskem odru v Narodnem domu. V Celju si je tudi našel svojo življenjsko družico, gospo Melanijo, ki mu je zvesto in junaško stala ob strani v vseh razdobjih in peripetijah njegovega življenja. Odlično pa je sodeloval tudi v političnem življenju in je bil med prvimi voditelji nekdanje Narodne stranke na Štajerskem. Zlasti vidno je bilo njegovo sodelovanje v vodilnih borbah ob priliki volitev v dunajski parlament leta 1907, ko sta prodrla na slovenskem Štajerskem oba kmetjska kandidata Narodne stranke gg. Roblek in Ježevnik, ter pri deželnozborskih volitvah leta 1909. Da ne govorimo o nešteti borbah za slovenske občine in za okrajne zastope v Celju itd.

Leta 1913 je na željo mnogih mariborskih rodoljubov otvoril svojo odvetniško pisarno v Mariboru. Ko je med svetovno vojno kot rezervni poročnik bil mobiliziran in služil najprej v Strnišču, pozneje pri vojnem sodišču soške armade v Vidmu, kjer ga je zalotil prevrat, je njegovo pisarno vodil g. dr. Rudolf Ravnik. Po prevratu se je takoj zopet vrnil k svojemu odvetniškemu poklicu. V povojni organizaciji jugoslovanskega Maribora je s svojimi tehtnimi nasveti mnogo sodeloval, in je blagopokojni general Maister večkrat po cele ure bil pri njem na posvetih. Vedno huje pa je glodala na njegovem organizmu zahrbitna bolezen, zaradi katere je 1. junija 1932 moral opustiti odvetniško pisarno. A tudi še ves čas pozneje se je živo zanimal za vse javno življenje.

Dasi po poklicu odvetnik, je bil pokojni dr. Koderman že od nekdaj mož peresa, žurnalist blestečega stila in po potrebi tudi težke ostrine. Zlasti zadnja leta se je žurnalistiki polno posvetil in nešteti so članki, ki so izšli v »Jutru« izpod njegovega peresa in so se odlikovali po globini znanja, jasnosti mišljenja in temeljitosti poznavanja stvari.

Bodi dr. Karlu Kodermanu ohranjen med nami časten in svetel spomin!

Kaj bo z vajenskim domom v Mariboru?

Korak bližje k uresničitvi prepotrebne mladinske socialne ustanove v Mariboru — Ko se bo muzej preselil v grad, naj bi se prostori v Cankarjevi ulici preuredili v vajenski dom

Z načelnim sklepom mestnega sveta občine mariborske, da se odstopijo prostori v mariborskem gradu Muzejskemu društvu, je stopilo pereče vprašanje vajenskega doma v nov stadij. Že na nešteti sestankih in sejah tako obrtniških organizacij kakor tudi na sejah mestnega sveta se je naglašala potreba po takem domu v Mariboru. Po raznih drugih mestih že imajo leta in leta take ustanove, ki niso samo zaščitna streha za telo mladih vajencev, marveč tudi prava duhovna vzgajališča. Vajencu v njegovi dobičenja je potrebna posebna vzgoja, posebna skrb, ki pa jo zmore le dobro organizirano vzgajališče. V Mariboru pa bi bil tak vajenski dom še veliko večje pomena, in sicer v nacionalnem pogledu. Znano je naši javnosti prizadevanje obrtnih združenj za vzgojo njihovega naraščanja, znane pa so tudi vse težave in v primeru z velikim trudom, minimalni uspehi.

Že pred leti je vprašanju vajenskega doma posvetila veliko pozornost banska uprava na prizadevanje mariborskega obrtnozadružnega nadzornika g. Založnika. Pripravljena je bila žrtvovati 100.000 dinarjev, ker pa v Mariboru ni bilo primernega prostora akcija ni rodila uspehov. Pozneje je banska uprava zopet določila za vajenski dom v Mariboru 20.000 dinarjev in jih tudi poslala mestni blagajni, kjer so vsak čas na razpolago. Obehem pa je v letošnjem proračunu predvidenih 50.000 za vajenski dom. Tako bi bilo pri roki torej 70.000 dinarjev za vajenski dom, kar bi za prvo silo zadostovalo, če bi se vprašanje doma sedaj, ko se nudijo primerni prostori znova načelo.

Po mnenju obrtno-zadružnega nadzornika g. Založnika, ki je takorekoč dušni oče vajenskega doma, bi bili prostori kjer je sedaj muzej še najprimernejši. Stavba je dobro ohranjena, dovelj pro-

storna in bi tudi preureditveni stroški ne bili preveliki. Leži pa tudi nekoliko v zatišju na manj prometnem prostoru v sredini mesta, kar bi deloma bilo tudi zelo ugodno, da bi vajencem ne bilo potrebno hoditi kam daleč iz mesta. Vpra-

šanje za se pa je seveda način preskrbovalnine v domu in kje vzeti potrebna denarna sredstva. V Ljubljani imajo dva taka doma, ki jih vzdržujeta banovina in mestna občina.

Zaključek ciklusa predavanj društva »Nanos«

Zanimiva izvajanja prvoboritelja za pravice naših narodnih manjšin dr. Ivana Marije Čoka — Historiat naše emigracije — Socialni in gospodarski problemi Jugoslavije — Naše delo in cilji

Zaradi nepredvidenih zaprek za nocoj napovedanih referatov »O naši propagandi«, »O pravnem položaju naših manjšin« in »O življenju v konfinacijah« ne bo in so preloženi na poznejši čas. Tako se je ciklus predavanj prosvetnega in podpornega društva »Nanos« zaključil že na večeršnjem večeru.

V četrtek zvečer je predaval pred nabito polno dvorano Narodnega doma predsednik Zveze jug. emigr. združenj g. dr. I. M. Čok o splošnem mednarodnem političnem položaju. Čim se je predavatelj pojavil v dvorani, je bil deležen najpristrčnejšega sprejema in se navdušenje dolgo ni moglo poleči. Predavatelj je v temeljitih in vseskozi stvarnih izvajanjih orisal odnose naše države do zaveznic, do Društva narodov in do držav, ki nam niso naklonjene. Najzanimivejše je bilo vsekakor ono poglavje, ko se je dotaknil našega zunanje-političnega položaja do naših sosed Italije, Avstrije in Madžarske. Njegovim izvajanjem, ki so bila zavita s kopreno diplomatskega izražanja, je ves čas navzoče občinstvo sledilo pozorno in z največjim zanimanjem. Tudi je bil predavatelj za svoje predavanje bogato nagraden z vidnim

priznanjem in odobravanjem.

Sinoči pa je bil na dnevnem redu najprej referat g. S. Fornazariča o historiatu naše emigracije. Govornik je v živih spominih popeljal številne poslušalce nazaj v tiste usodne dni, ko so morali zapustiti svojo rodno grudo in svoj dom. Nanizal je v izbranih besedah vse trpljenje in vso bolečino, ki jih je spremljala na njihovi žalostni poti. Prav tako pa tudi vse velike težave, ki so jih imeli in jih še imajo v svobodni državi Jugoslaviji. S socialnimi in gospodarskimi problemi naše države pa je seznanil navzoče šef borze dela g. R. Golouh s svojim zanimivim referatom. Predavatelj je vzel za podlago problem rešitve našega kmeta, naglašujoč, da je naša država izključno agrarna ter da je naravna posledica, da sta z rešitvijo kmečkega problema rešena hkrati socialni in gospodarski problem naše države. Z referatom g. prof. Bizjaka o našem delu in ciljih pa je ciklus predavanj zaključen. V imenu društva »Nanos« se je vsem predavateljem, vsem organizacijam in občinstvu toplo zahvalil predsednik g. Marino Kralj.

Mariborčani v Varaždinu

Ogled varaždinskih znamenitosti in poučna ekskurzija mariborskih odličnikov

V petek je odpeljal »Rdeči Francelj« proti Varaždinu skupino raznih mariborskih odličnikov, med katerimi so bili med drugimi ravnatelji dr. M. Heric, M. Mastnak in F. Kadunc, upravnik Narodnega gledališča dr. Brencič, šef davčne uprave Prelog, načelnik mestnega gradbenega urada inž. Baran, ravnatelj Mestne plinarne inž. Tomšič, obrtni referent dr. Senekovič, ravnatelj Mestnega elektriškega podjetja Uršič, ravnatelj mestnega vojaškega urada Jež, šef mestnega knjigovodstva J. Barle, prof. Škof in drugi. V Varaždinu so si najprej ogledali krasno urejene tvorniške naprave tekstilne tvornice »Tivar«, nato pa vzorno urejeni varaždinski muzej, kjer

je posamezne predmete razklopal in tolmačil prof. Zelič, ki je ob prihodu gostov v varaždinski muzej izrekel v toplih besedah prihajajočim prav iskreno dobrodoščilo. V Novakovem hotelu je bil skupen obed, ob kateri priliki sta spregovorila prisrčne besede prof. Škof in mariborski trgovec J. Lah, naš dični planinski poet Lude Zorzut pa je z resnobnimi besedami povdarjal poučno pomembnost takšnih izletov, ki edino lahko vodijo do čim koristnejšega medsebojnega spoznavanja. Skupnega obeda se je udeležil tudi ravnatelj Tivarjeve tvornice g. Hašk. Polni prelepih vtisov so se mariborski izletniki preko Zavrča in Ptuja vrnili zvečer nazaj v Maribor.

† Karel Pestevšek

Pretekli četrtek je zatisnil v Mariboru oči upokojeni nadučitelj g. Karel Pestevšek. Pokojni Pestevšek je bil znan širom vseh krajev bivše Spodnje Štajerske, kjer se je mnogo udeleževal tudi na gospodarskem področju. Rojen je bil 30. decembra 1855, v Zrečah pri Konjicah kot sin nadučitelja Martina Pestevška. Realko je dovršil v Ljubljani, eroletni pedagoški tečaj pa v Gradcu. Služboval je v Krčevini pri Mariboru, v Laškem in v Žalcu. Radi boleznij je moral prekiniti službovanje za leto dni. Po reaktivaciji pa je bil imenovan za nadučitelja v Slivnici pri Mariboru, kjer si je izbral tudi svojo življenjsko družico Jožico Tribnikovo, hčerko bivšega zaslužnega nadučitelja, ki mu pa je umrla že leta 1889. V Slivnici je služboval 42 let. Tekom svojega službovanja je vzgojil v Slivnici dve generaciji skoro samih narodno zavernih mož. Usoda pa mu ni naklonila, da bi mogel proslaviti čez dva meseca svoj 80. rojstni dan. Pokojni Pestevšek je bil zelo priljubljen v učiteljskih vrstah, zelo radi pa so ga imeli vsi, ki so ga poznali. Bodi mu ohranjen med nami lep spomin, žalujočim preostalim pa naše iskreno sožalje.

Nemško-švabska kulturna zveza v Mariboru razpuščena

Včeraj popoldne je mariborska policija razpustila in zapečatila Nemško švabsko zvezo v Mariboru. Policija je nalog izvršila včeraj ob 9. uri popoldne in je

bila na delu štiri ure ter zapečatila vse njihove prostore in sestavila seznam inventarja. Nemško švabska kulturna zveza je bila v Mariboru razpuščena, ker je v svoji sredi imeela tudi slovensko deco.

Med. univ. dr. Walter Thalmann, tel. 20-45 se je vrnil.

Velika zabava v Grajski kleti

Amerikanska ženitev v Vinska trgatev - Salj va pošto.
Glasbeni in pevski koncert v nedeljo, dne 20. oktobra 1935 ob 15. uri.

Iz častniške službe. Iz Maribora odhaja pomočnik poveljnika tukajšnjega vojnega okrožja polkovnik Bajo Stanlišić, ki je premeščen v Trebinje, kjer bo prevzel posle komandanta tamošnjega vojnega okrožja. V Maribor je prišel kot podpolkovnik dne 14. junija 1932 iz Celja, kjer je bil pomočnik tamošnjega vojnega okrožja. V Mariboru si je stekel s svojim ljubeznivim in odkritosrčnim nastopom obče simpatije, kot sportnik-strelec je bil v reprezentančni strelski ekipi, ki je od nekdaj zavzemala v državnem strelskem prvenstvenem tekmovalju tretje mesto. Ob odhodu iz Maribora mu želimo, da bi odhaja od tu z najlepšimi vtisi o našem mestu in pa, da bi na novem službenem mestu bil deležen čim vidnejših uspehov ter za službenega napredovanja.

Posestne spremembe. Posestnik in gostilničar Franc Ogrizek je prodal Ivanki Ogrizek, posestniški hčerki iz Podčetrtna, polovico hiše v Maistrovi ulici 16 za 313.500 Din.

Iz poštnih službe. Razrešen je službene dolžnosti dosedanj vršilec dolžnosti šefa tukajšnje telegrafske in telefonske tehnične sekcije inž. Stane Podboj. Na njegovo mesto je imenovan za šefa omenjene sekcije višji tehnični kontrolor Franc Zmazek, dosedaj pomočnik šefa sekcije.

Mrtvaški zvon doni... V Razlagovi ulici 25 je preminula v starosti 74 let profesorjeva vdova Marija Matek. — V 30. letu svoje dobe je umrla žena pomožnega delavca državnih železnic Marija Znidarič. Žalujočim naše toplo sočutje!

Žena — pekovski mojster. Včeraj 17. oktobra je pred izpitno komisijo za mojstrske izpite v Mariboru napravila izpit za pekovskega mojstra pekovska pomočnica Friderika Draxlerjeva z Mute. Je to redki in v Mariboru sploh prvi primer v tej stroki.

Iz gostilničarskega gibanja. Na četrtkovni seji je mestni svet občine mariborske podelil dovolila za premostitve in nove gostilniške obrate naslednjim prošilcem: Antoniji Babičevi za premostitev gostilne iz Radvanjske na Tržaško cesto, Mariji Csascear za novo gostilniško obrt v Taborski ulici, Mariji Golobovi za premostitev gostilne iz Mlinske ulice na Aleksandrovo cesto, Mariji Drčarjevi za gostilniško obrt v Splavarski ulici, Juliju Guštinu za obrt restavracije barom na Grajskem trgu, Mariji Jelenovi za novo gostilno na Meljski cesti, Alojziju Lisjaku za otvoritev gostilne v Taborski ulici in Angeli Šramlovi za gostilno v Dajnkovih ulici.

Dodatno k našemu poročilu o četrtkovni seji mestnega sveta pripominjamo, da je sestavni del mariborskega muzeja, ki knezoškofski-lavantinski muzej, ki predstavlja najdragocenejšo slikarske in kiparske vrednote. Predlog, naj bi se gornji prostori v gradu dali v najem Muzejskemu društvu, je podprl tudi lavantinski ordinariat kot lastnik knezoškofijskega lavantinskega muzeja.

Tuji in Maribor. V prvi polovici oktobra je bilo proglašanih pri mariborski policiji 1159 tučev, med temi so bili 404 inozemci. Med inozemci je bilo največ Dunajčanov, in sicer 46 oseb.

Vojaški grobovi. Prejeli smo: Avstrijci so, kakor je poročal te dni tudi »Večernik«, na svoje stroške lepo uredili grobove slovenskih fantov in mož v Judenburgu in jim postavili celo ličen spomenik. V kakšnem stanju so pa grobovi vojakov bivše Avstrije na našem pokopališču na Pobrežju? Ne bi bilo lepo in častno, če bi sedaj tudi mi pokazali pieteto do teh pokolnikov z ureditvijo njihovih grobov? Naj bi se v ta namen letos pobiral števeni dinar 1. novembra na naših pokopališčih. Ob obisku mrtvih darujmo za mrtve!

»Cvetka« v Vetrinjski ulici. Na oknu neke gostilne se blešči reklamni napis: »Danes ofenziva na novo došli mošt. Vabijo se vsi na dobro kapljico.«

Iz pravoslavne parohije. Obveščajo se vsi starši pravoslavni otrok, ki posejajo osnovne šole, da se bo s prihodnjim letom vršil redni verouk v 1. dekliški osnovni šoli v Miklošičevi ulici vsak torek in četrtek od 15. do 15.45 za učence 1. in 2. razreda os. šole, od 15.45 do 16.30 pa za ostale razrede osnovnih, oddelno višjih ljudskih šol.

Pirčev paviljon v Cvetlični ulici. G. Pirce nas prosi, da ob avimo z ozirom na naše včerajšnje poročilo o podretnju njegovega paviljona: Poročali smo že, da bo, ko bo brivski paviljon obsojen v smrt, vihrala že 8 dni prej na njem črna zastava. Sedaj pa mu še ni odbila zadnja ura.

Počehova — Abesinija? Znano je, da je v Abesiniji pitna voda prav dragocena reč. Skoro pa bi človek moral pričakovati našo Počehovo z Abesinijo, kajti mnogi počehovski posestniki nima o pitne vode in morajo v nočni uri takorekoč hoditi krast vodo v precejšnje razdalje. Kdaj bo prodrla misel, da je tukaj potreben vodovod?

Za zemljišče v Malgajevi in Gajevi ulici na Pobrežju so se v smislu našega zadavnega poročila bolgarski vrtnarji

sicer zanimali in bi ga eventuelno vzeli v najem, dočim ga pa v resnici kupuje. g. Huter, ki namerava na tem prostoru zgraditi za svoje delavce stanovanjsko kolonijo, o čemer itak poročamo v zvezi s pobrežno občinsko sejo na drugem mestu.

»Branihor« priredi v dneh 9. novembra zvečer in 10. novembra dopoldne narodnoobrambne dneve ter prosi vsa društva in organizacije, naj se tej prireditvi pridružijo tako, da bo postala v resnici vsenarodna manifestacija za zamejne brate. Prosi obenem, da bi se v teh dneh opustile vse prireditve in veselice. V prihodnjem tednu bo »Branihor« sklical poseben sestanek vseh predstavnikov organizacij s posebnimi povabilili ter prosi že sedaj za popolno udeležbo, da bo organizacija narodnoobrambni dni vsestransko uspela.

Mariborski mali harmonikarji (Šušteršičeva skupina) se odpeljuje danes v Gradec, kjer bodo koncertirali v takozvani viteški dvorani.

Miarski luženjski tečaj v Mariboru. Število dosedanih prijav za ta tečaj je še premajhno. Radi tega se tečaj še ni mogel vršiti. Nadaljnji interesi iz Maribora ali mariborske okolice se naj brez odloga javijo za tečaj v pisarni obrtnozadružnega nadzorništva na sreskem načelstvu.

Ljudska univerza v Mariboru. Opozarjamo na ponedeljkovo (21. t. m.) interesantno predavanje o naši mnogo premalo znani deželi »Prekmurje«. Dober poznavalec te pokrajine, ki je živel tam več let, g. prof. Stane Melihar iz Celja, bo opisal pokrajino in narod z vsemi posebnostmi in navadami, ki jih je oblikovala stoletna zgodovina. Predavanje spremlja mnogo lepih skioptičnih slik. V petek 25. oktobra predava g. senator dr. Frangež iz Zagreba o gospodarskih reformah moderne Nemčije.

Mojstrska izpitna predavanja v Mariboru se začnejo v ponedeljek 21. t. m. Udeleženci se zberejo ob pol 20. uri pri državnih deški meščanski šoli v Krekovi ulici.

V nedeljo popoldne predstava »Fantazija« z novimi svetlobnimi učinki in koncert v »Veliki kavarni«.

»Nanos«. Radi nepredvidenih težkoč današnja predavanja odpadejo ter se preložejo na poznejši čas.

Specifist za ženske bolezn in porodništvo dr. Ipavic Benjamin zopet ordinira. Maribor, Tomšičev drevored 4.

Sokolsko društvo Maribor matca. Pozivamo brate in sestre, da se v čim večjem številu udeležijo poslovnega sestanka, ki ga priredi br. Sokolsko društvo Maribor I. v soboto 19. oktobra br. gen. Putnikoviču in Hadžiču ter dr. Cerikveniču. Začetek ob 20. uri v telovadnici v inž. podoficirski šoli. Zdravo!

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru priredi s svojim pevskim zborom v nedeljo 20. oktobra popoldne izlet v Laznico k Dobljekarju. Društvo vljudno vabi svoje člane in društvu naklonjeno občinstvo, da se tega družabnega izleta v čim večem številu udeleži.

V soboto 19. ob 14. uri in v nedeljo 20. oktobra ob 11. uri »Fantom X« je velik kriminalni film. Predvaja se po globoko znižanih cenah v »Grajskem kinu«.

Abesinija 1935 je vefilm, ki je najpopularnejši in najaktualnejši film, ki se bo predvajal v celoti samo v »Grajskem kinu«. To niso samo odlomki iz zvočnih tednikov, ki nimajo nobene skupnosti, ampak je prvovrstno delo več mesecev največje berlinske tvornice »Ufa«, ki je edina snemala Abesinijo 1935, kakor diha in živi.

Restavracija Trile ribniki, J. Kliček. Odojčki, domače klobase, dobro vino, sveže pivo.

Lučkovni odsek Sokola Maribor matice ponovi to nedeljo igrice Začarani gozd in odslej naprej igra vsako nedeljo. Zdravo!

Narodno delavstvo v Mariboru priredi v nedeljo 20. oktobra izlet na Ptuiško goro. Vožnja iz Maribora do Sv. Lovrenca na Dravskem polju in nazaj stane 8.50 Din; odhod iz Maribora ob 5.38 uri, povratek ob 20.43 uri. Vabimo vse prijatelje in njihove družine, da se tega izleta udeležijo.

Plače se znižujejo, cene življenjskih potrebščin zvišujejo; v Javni kuhinji na Slomškovem trgu, kjer je kljub temu

dobra in vredna hrana treh razredov, pa stalno narašča število gostov.

Nočno lekarniško službo imata danes v soboto Maverjeva in Sirakova lekarna, jutri v nedeljo pa Minařikova in Konićeva lekarna.

Protekcija se je slabo izkazala. Pred malim kazenskim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča sta bila včeraj obsodena 31-letni delavec Ivan Gašpur na leto dni strogega zapora in dveletno izgubo častnih pravic ter njegova žena Otilija na 2 meseca strogega zapora, pogojno na 2 leti. Gašpur je namreč obtožen trikratnega vloma v skladišče tekstilne tvornice Doctor in drug ter odnesel raznega blaga v vrednosti okoli 7000 Din in da je izvršil vlom tudi v strojnico Župančičeve tvrdke, kjer je odnesel elektromotor, vreden okoli 1000 Din. Ker je njegova žena Otilija o vsem tem vedela, je bila tudi ona soobtožena. Pri razpravi je izjavil zastopnik tvornice, da je Gašpur po protekciji prišel do službe v tvornici.

Brzovlak je do smrti povozil približno 1 km od postaje Cerknice 33-letnega progovnega nočnega čuvaja Ruperta Panzića iz Jelencev št. 12. Mrtveca so prepeljali v šentiljsko mrtvašnico. Zaprta žena in nepreskrbljenega otroka.

Povožena. Tkalec K. je včeraj opoldne na koncu državnega mostu povozil 6-letno Marico Kovačičevo, ki je pri padcu zadobila nekaj lažjih poškodb. Nesrečo so zakrivali otroci, ki so se na cesti igrali.

Mesto odgovora nož v hrbet. Posestnik Franc Pregl v Hočah je slišal po noči na dvorišču sumljiv ropot. Ko je šel pogledat, sta stala pred njim dva neznanca moška in ko ju je vprašal, kaj hočeta, je nenadoma zablislil nož in Pregl se je v krvi in z nevarno rano na obrazu zgrudil na tla. Na njegove klice na pomoč so prihiteli domačini, napadalca pa sta izginila v gluho noč.

Lažni davkar. V septembru je umrl posestnik Mariji Černečevi v Gruševju pri Tevanju njen mož in je to priliko izrabil neznan slepar, ki se ji je nekaj dni po moževi smrti predstavil za davkarja Strgarja iz Konjic. Povpraševal jo je po dolgovih in še rabi posojilo. Žena je sleparju zaupala tem bolj, ker je vedela, da je v Konjicah res neki davkar Strgar. Zato mu je vse zaupala in dala možakarju 1500 Din za razne takse, kajti lažni davkar ji je obljubil dolgoročno posojilo in izbris vseh zaostalih davkov. Seveda ni bilo o posojilu, denarju in možu nikakega glasu več. Zadevo ima v rokah tudi mariborska policija, ki je sleparju že na sledu.

Še en kolesarski tat aretiran. Danes je tukajšnja policija aretirala komaj 18-letnega delavca M. F. iz Žerjavovcev, ki pa se je že nekaj dni potikal po Mariboru in kradel kolesa. Stanoval je pri neki stranki v Mlinski ulici. Pri hišni preiskavi so detektivi našli v njegovem kovčegu mnogo raznih delov z demontiranih koles, zaplenili so mu pa tudi žensko kolo, o katerem pravi, da mu ga je dal včeraj aretirani kolesarski tat Pavle Krajc. Tudi F. je drzen kolesarski tat, ki bo po zaslišanju romal za zamrežena okna.

Kolesa kradejo. Včeraj je bilo ukradeni tkalcu Karlu Verdoniku izpred neke trgovine na Aleksandrovi cesti še popolnoma novo kolo znamke »Wanderer« s tovarniško številko 552555. Ukradeni vozilo je vredno 2000 dinarjev.

Tudi v kleti skriti penezi niso varni pred dolgimi prsti. To je doživela posestnica Roza Šrot v Selnici ob Muri, ki je imela svoje prihranke v znesku 1083 Din skrite v kleti. Vršijo se poizvedbe, kako in kam je denar izginil.

»Krščene lisice« na delu. Posestniku Justinu Kandolinu v Studencih je izginilo 6 kokoši; posestniku Jožefu Orešiču, istotam, 8 kokoši. Posestnici Tereziji Wirt pa 10 kokoši. Krščenim lisicam so za petami.

Vlamljajo. Pri posestniku Ignaciju Gradišniku v Studencih pri Poljčanah so ponoči rokomavhji vdrli v spalnico in tamkaj pobrali raznega perila, obleke, jestvine, zlato žensko verižico in razen tega 130 Din gotovine. Orožniki vršijo poizvedbe.

20-dinarski falzifikat se je včeraj pojavil v neki mariborski gostilni. Policija je kovanec zaplenila.

GRAJSKI KINO Telefon 22-19

Od danes dalje svetovnoznana opereta
Cigan baron
z Adolfom Wohlbrückom, Fritzom Kampersom in Hansi Knotekovo v glavnih vlogah. Prihodnji film velika veseloigra »Raj na zemlji«
V kratkem pride senzacija dneva: Abesinija 1935 največji aktualni film iz krajev kjer se vrše današnji boji. To je edini celotni film o Abesiniji, ki ga predvaja samo »Grajski kino«.

Kino Union. Danes premiera sijajne šlager-operete: »Plavalasa Carmen«. V glavni vlogi: Marta Eggert, Wolfgang Liebeneiner, Leo Slezak in Ida Wüst. Film krasnega petja in očarljive glasbe. Sledi: »Dunajski valček«.

Narodna gledališča

REPERTOAR

Sobota, 19. oktobra ob 20. uri: »Tar-tufie«, Red C.

Nedelja, 20. oktobra ob 20. uri: »Izdaja pri Novari«.

Ponedeljek, 21. oktobra: Zaprto.

Torek, 22. oktobra ob 20. uri: »Medvedji ples«. Premiera. Red B. Bloki.

Kaj bo v nedeljo v gledališču? Z začetkom ob 20. uri uprizore ob dosedanjih uprizoritvah izredno uspelo pretresljivo dramo švicarskega dramatika Arxa »Izdaja pri Novari«, s katero je absolut dunajske akademije Peter Malec takoj obrnil pozornost naše kot režiserja. Delo je pisano močno in vselej prevzame gledalce.

Wernerjev »Medvedji ples« bo naslednja dramska premiera, ki bo v torek 22. oktobra za red B. Srečno izbran sliže, učinkovita obdelava mestoma ganljive, mestoma pa silno zabavne vsebine, ostra karakterizacija nastopajočih oseb so glavna odlika tega dela, ki ga je poslovenil dr. Fr. Bradac in je vsekakor najmočnejše med mnogimi Wernerjevimi deli. Dejanje je zelo pestro. Režira J. Kovič.

Ogenj uničuje. Zgorelo je gospodarsko poslopje, posestnika Janeza Vukača v Domajncih.

Blaga ogromno je bilo na današnjem sobotnem trgu. Slaninariji so pripeljali 24 voz svinjine in slanine, kmetie 61 vozov krompirja, zeljnatih glav, čebule in druge zelenjave, razen tega 17 vozov hrušk, jabolk in grozdja, 3 voze lesene in lončene robe ter 4 voze kurilnih drv.

Mariborsko vreme. Relativna vlaga 88, minimalna temperatura 9.2, maksimalna 16.4, barometer 741.8.

Ptujske novice

Rimske izkopine na Ha'dini pri Ptuj. Muzejsko društvo v Ptuju vrši že več tednov na Hajdini pri Ptuj izkopavanja, ki jih vodi znani arheolog, univerzitetni profesor dr. Valter Smid, ki je že pred vojno in po vojni izkopaval in že takrat spravil mnogo znamenitih stvari iz rimske dobe na dan. Sedaj so naleteli pri odkopavanju na zidove, ki so se izkazali, da je tamkaj stala mestna hiša (forum), ki je obstojala iz velike dvorane in predvorja, ter dveh stranskih hodnikov. Našlo se je tudi mnogo novcev iz časa cesarjev Trajana, Hadrijana in Antonina. Novci, srebrni in bakreni, so prav dobro ohranjeni. Dognalo se je tudi, da je bila mestna hiša zidana za časa cesarja Trajana v začetku drugega stoletja. Pod forumom iz prvega stoletja pa so odkrili plast starodavne zemlje in prodajalno iz istega stoletja. Tudi uteži na statve in razna posodja so našli tam. Pred mestno hišo je bil trg, opremljen s širokim hodnikom (porticus), na drugi strani pa tlakovani prostor s prodajalno. Odkrili so še nadaljnje poslopje za forumom iz začetka tretjega stoletja. Novci iz dobe cesarja Konstantina (307 do 336), pa pričajo, da je v sredi četrtega stoletja požar uničil mestno hišo in vsa sosedna poslopja. — Končno so naleteli na zidovje starokrščanske cerkve iz četrtega stoletja za časa cesarja Konstantina. Do sedaj so našli zelo važne izkopine in je pričakovati da pride še kaj znamenitejšega na dan. Odkopavanje nadaljujejo.

Kino. V soboto 19. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 20. t. m. ob 18.30 in 20.30 se predvaja film »Eskimo«. Ekspedicija severa.

Naplavljeno moško truplo. Drava je naplavila pri Sv. Marku niže Ptuj truplo neznanega moškega. Truplo je že močno razpadlo in je ležalo v vodi približno 2 meseca. Utopljenec je star 25 do 30 let, močne postave, visok pa je 170 cm. Ker je truplo popolnoma golo, se sklepa, da je utonil pri kopanju. Pokopali so ga na pokopališču pri Sv. Marku. Istovetnost ni ugotovljena.

Prosvetni večeri. Odbor za strokovno in splošno izobrazbo trgovskega in obrtnega naraščaja priredi v tekočem mesecu, v mesecu novembru in decembru, predavanja v prosvetni dvorani Mladike. Prvo predavanje bo 19. oktobra in sicer je na dnevnem redu »Spomin na sv. Savo«. Dne 26. oktobra pa je na vrsti predavanje o češkoslovaški republiki. Začetek predavanj vsakokrat ob 20. uri.

Nezgode in nesreče. Hudo se je ponesrečil Ljudevit Letič, sin posestnika s Pobrežja. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo nad kolonom. — Franc Šumenjak, prevžitar v Osluševcih, je dobil s kolom po glavi s tako silo, da je obležal nezavesten s smrtno nevarno poškodbo. — Jožef Kolarič, posestnik na Grajeni, je v prepiru udaril s pestjo po veliki šipi, da se je razbila, pri čemer si je nevarno poškodoval desno roko. Vsi ranjenci se zdravijo v ptujski bolnišnici.

Divji lovci zopet na delu. Preteklo mesečno noč so izrabili divji lovci in se spravili na divjačno v občinskem lovu pri Sv. Marku, katerega podzakupnik je župan Vršič. Kljub strogi preži so se divji lovci vtihotapili na dravski otok Šturmovce, kjer so postreljali ves zarod fazanov. Oddali so vsega skupaj 76 strelcov, ki pa pri spretnosti streljanja divjih lovcov gotovo niso zgrešili cilja. Kakor se da sklepati iz okoliščin, so s plenom odšli v Čakovec, kjer so nastreljeno divjačino prodali. Orožniki so za storilce uvedli preiskavo.

Tezenske novice

Igra narave. Pri trgovcu Merniku je divji kostanj ponovno razcvetel. Odpadlo je liste in na golih vejicah se bohotno šopiri lepo cvetje.

Smrtna kosa. V četrtek zjutraj je umrl

po kratki bolezni ugledni posestnik in strojevodja v pokoju g. Anton Anderluh. Zalujoči rodbini naše sožalje!

Pomanjkanje vode. V mnogih naših studenih primanjkuje vode; nekateri so popolnoma usahnil.

sednika strelskega okrožja g. generala Božo Ž. Putnikovića.

Okrožni odbor LNP, službeno. Službojuči odbor pri jutrišnji prijateljski tekmi SK Rapid : SK Celje je g. Frankl. Dovolil se predtekma ISSK Maribor rez. : SK Rapid rez. Tajnik.

Vatikan demantira.

Mnogi svetovni časopisi so prinesli vest, da je o priliki nedavne parade fašistov v Italiji, ko je Mussolini napovedal pričetek vojnih operacij proti Abesiniji, zvonil veliki zvon Sv. Petra v Vatikanu, imenovan campanone. Ker so bile s tem združene nevarnosti očitkov, je Vatikan hitel, da te vesti demantira kot neutemeljene. Sedaj res ne vemo, kdo ima prav...

Ni mogoče.

Gost: Danes je kosilo, ki ste mi ga prinesli, še slabše kakor navadno. Natakari: To sploh ni mogoče.

Ni razlike.

Pepeca (svoji mlajši sestri): To ne gre tako dalje, draga Tončka. Prej sem opazila, da te je nekdo spodaj v temi spet objemal in poljubljal.

Tončka: In? Če smeš to ti, smem tudi jaz.

Pepeca: Mene objema in poljublja moj ženin.

Tončka: Tudi mene je objel in poljubljal le on.

Obžalovanje.

Suhič: Gospa Hudopikovi je umrla že tretji mož. Resnično obžalujem...

Debelič: Njo?

Suhič: Ne, njenega bodočega četrtega moža.

Preminula je danes ob pol 10. uri po dolgi mukepolni bolezni previdena s sv. tolažili, gospa

Marija Matek

vдова po profesorju

Pogreb pokojnice bo v ponedeljek ob pol 15. uri izpred hiše žalosti Razlagova ulica 25.

Maša zadušnica se bo brala dne 21. oktobra ob pol 9. uri v frančiškanski cerkvi.

Za večji sordniki.

J. Hajšman:

V skupni fronti z Jugoslovani

»In s takimi razbojniki zasedajo pri zeleni mizi!« — To ni vzklík iz praznega gostilniškega prepira, to je nadpis političnega članka; enega izmed mnogih in mnogih besnih člankov, s katerimi so prepričevali češke delavce, naj ne gredo s temi, ki se bojujejo za svobodo, nego naj ostanejo dalje v Avstriji. »Drhal«, »ničvredneži« in podobno se je rekalo upornikom ter »svetujemo delavcem, naj vzamejo bič za vse separatiste od Šmerala do Habrmara«²³⁾. Uvodnik s tem nadpisom je prinesel brnški »Dělnický Deník« (= delavski dnevnik) dne 23. decembra 1917.; napadal je, kakor je to delal dnevno, socialne demokrate radi tega, ker so korakali v isti — češki fronti z ostalimi strankami v »Češki Zvezi«; razbojniki — to so bili agrarci, narodni socialci in vse, kar ni bilo centralistično. (»Dělnický Deník« je bil organ skupine socialnih demokratov-centralistov).

Po revoluciji v Rusiji je navezal »Dělnický Deník« stik s češkimi ujetniki Munove smeri, edini izmed vseh čeških listov je pisal javno za boljševike, jih strastno zagovarjal ter od septembra 1917. priobčeval pristne dopise čeških boljševikov v Rusiji, največ Františka Beneša, dobro znanega med socialisti v Brnu..... Tokrat se je »Dělnický Deník« razjari na socialne demokrate, da sede pri zeleni mizi z razbojniki, ker je poslanec Rydlo nameraval vložiti na vlado interpelacije in v tej je dejal, da so Ljening in nekateri drugi boljševiki priredili v Pragi l. 1913. zborovanje ter bili takorekoč gostje praškega policijskega ravnateljstva; vsaj nekateri so stanovali baže tajno pri policijskih uradnikih v Podbabi. To interpelacijo je priobčila,

predno je bila vložena, »Národní Politika« (19. decembra 1917.), in ko je nastala burja v socialno-demokratskem tisku ter ogrozila »Češko zvezo« je Rydlo interpelacijo zadržal; ni je vložil. Vzpodbudo za to interpelacijo je dal moj članek v »Slovenskem Narodu« in zgodovina tega članka ter interpelacije je taka-le:

V Pragi — kakor po vsem svetu — se je govorilo o Ljeningu, Trockem in vseh novih ljudeh v Rusiji, časopisi so prinašali nove in nove epizode, dogodke, detajle iz življenja teh ljudi. Socialno demokratski tisk, »Pravo Lidu« prav tako kakor Modráčkovci »Socialističké Listy«, in drugi časopisi so priobčevali zanimive reminiscence čeških socialistov na nove vladarje v Rusiji, mnogokrat senzacionalne, največ o tajnem zboru boljševikov v Pragi na začetku l. 1912., o zboru l. 1913. ter o drugih tajnih sestankih. Javnost se je za ta poročila neizmerno zanimala — že radi tega, ker se je tuintam kdo lovil za poročila, ki bi mogla človeka izvesti iz kaosa v Rusiji, v katerem se ni nikdo spoznal. Osupljalo je, da se je jasno pokazala sovisnost med akcijo boljševikov in nemškim generalnim štabom in pojavljalo se je mnogo znakov, da so in so tudi bile boljševikom do neke mere avstrijske vlade naklonjene. Na razmere v Rusiji se je gledalo pri Čehih tako kakor povsod na svetu. V vrvežu takšnih poročil o boljševikih v Pragi je prišel k meni Kochaný ter je pripovedoval podrobno o zboru boljševikov v Pragi l. 1913, zlasti da so bili tedaj boljševiki prvaki pri ne brezpomembnih uradnikih praškega policijskega ravnateljstva.

Pripovedovanje je bilo zares senzacionalno, podrobnosti, prepričevalne: Kochaný, ruski revolucionar v emigraciji, je mnogo vedel, je mnogo izvedoval od Rusov ter je trdil, da ve sam, da je praško policijsko ravnateljstvo šlo boljševikom na roko. Imel nisem razloga, da bi ne veroval, vendar sem šel v

Podbabo kontrolirat detajle, ki so naravnost osupljali — to, da so boljševiki imeli stanovanja pri vodilnih uradnikih državne policije in podobno. Poiskal sem znanega privatnega uradnika in sem ga poprosil, naj o tem poizveduje. Prišel je čez nekoliko dni, da take vesti niso v Podbabi nikaka tajnost niti senzacija ter da je morda nekdo izmed ruskih revolucionarjev stanoval tedaj celo pri policijskem svetniku Petersu.

Zgodbo sem napisal ter poslal »Slovenskemu Narodu«; takoj je bila natisnjena ter je šla v hrvatski tisk brez mojega prizadevanja. Prevod članka sem dal uredniku Vaňku od »Narodne Politike« (=Národní Politika) kakor mnoge druge članke. Vaněk je dogodek pokazal poslancu Rydlu, ki je bil pravkar v Pragi, in ker so poslanci tedaj iskali senzacije, s katerimi bi se napravili popularne, je Rydlo zagrabil članek, obrnil ost proti Šmeralu in naznanil, da bo radi tega služaja interpeliral. Kopijo je dal Vaňku, da bi jo priobčil v »Narodni Politiki«. Čez nekoliko dni (19. decembra) je prinesla »Politika« interpelacijo kot gotovo stvar. Najprej je poškočilo »Pravo Lidu« (= Ljudska pravica), ker se je interpelacija dotikala Šmerala, potem pa Dělnický Deník; ta je slučaj povečal, češ, avstrijski vohuni. Dejansko — razen ne- da Rydlo obdolžuje boljševike, da so avstrijski vohuni. Dejansko — razen nekaterih pretiranih detajlov — ni bilo od članka nič ovrženo in po prevratu so listi komunistične stranke sami slučaj potrdili. V burji, ki je nastala, sem šel k povzročitelju afe, Kochanému; toda on je vztrajal pri tem, da so njegove informacije pravilne ter da jo ima iz zanesljivih virov.

Situacija je bila tako napeta, doba zla, misli vznemirjene, da je malo manjkalo, da ni pripetljaj razgnal »Češke zvezde«.

V naši akciji doma — v tajni in politični — nestaja daljnji, čudovit razmah, od onega časa odkar smo se strnili z Jugo-

slovani v »notranjo fronto«. Od tega trenutka spemo od uspeha do uspeha. K temu uspehom je vodila seveda tudi vrsta drugih momentov, mnogo njih brez naše zasluge. Gotovo pa je, da smo v akciji proti aktivistom zmagali, ker smo se borili oprti na voljo naroda in ker so v boju močno posegli amnestiranci. V akciji proti Avstriji smo zmagali, ker smo postavili in vzdržali ono »notranjo fronto«.

K temu poglavju pripojujem epizodo, ki zasluži, da ostane v spominu. Omenil sem, da se je na početku vojne — v okt. 1914. — pripeljal v Prago dr. Kramer informirat, kaj delajo Čehi. Za pretvezo napram uradam je dr. Kramer navedel, da pelje v Prago svojo soprogo, rojeno Pražanko. V Pragi je posetil profesorja Masaryka in iz lastnega nagiba je poiskal tudi dr. Rašina; bil je z njim dobro znan. Hotel je vedeti tudi, kaj dela in kako gleda na situacijo dr. Rašin. Sestala sta se v kavarni; na sestanku je bila tudi gospa Kramerieva. Prihodnjega dne je dobila gospa Kramerieva šopek vrtnic z Rašinovo vizitko in na tej je dr. Rašin napisal: »Prihodnje vrtnice v samostojni državi.«

Po štirih letih, v decembru 1918., se je pripeljal dr. Kramer z gospo v Prago, glavno mesto Češkoslovaške republike. Nastanila sta se v hotelu »Husa« (= »Gos«). Druga dne je dobila gospa Kramerieva šopek vrtnic z vizitko ministra financ dr. Rašina in na njej je bilo napisano: »Leta 1914. obljubljene vrtnice.«

Priredil M. Kovačič.

*) K temu poglavju o sodelovanju z Jugoslovani pripominjam, da sem napisal, kar sem sam delal in videl, o čemer vem iz lastne izkušnje. Predno sem dal te spomine v tisk, sem kontroliral vse navedbe o tem sodelovanju in o Jugoslovanih pri udeležencih, o katerih se govori, v kolikor so živi. Pisec.

KONEC.

²³⁾ Češki socialnodemokratski poslanec.

Brzjav!**KREMSE
GORČICO**(znamke „MARGO“) izdelano iz novega vinskega
mošta dobite zopet v vseh tozadevnih trgovinah.**ALI STE ROJENI
MED LETI 1859—1919?**

Citatelji in citateljice tega lista rojeni med 1859—1919 se iskreno naprošajo, da nujno navedejo svoje ime in natančni datum rojenja. Slajni astrolog, katerega znanstvena raziskavanja so splošno priznana in obsežno komentirana v vsem tisku, se je odločil, da bo čita, teljem in citateljicam tega lista objavil svoje senzacionalne studije na podlagi katere morejo generacije rojene med 1859—1919 zbolj-
šati svojo eksistenco in do-
seči srečo, zdravje, ljubezen
itd. Ta objava je največje
važnosti ter nudi vsem bra-
kam in bralcem edinstveno
priliko, da uresničijo svoje
želje in dosežejo srečo. Brez-
pogrešna jasnovidnost gra-
fologije in astrologije vam
bo razjasnila:

1. Vaš značaj, njegove kva-
litete, njegove napake;
 2. Vaše izgled v ljubezni;
 3. Vaše izgled v kupčijah;
 4. Vaše izgled v podedo-
vanju;
 5. Vašo življenjsko dolgot;
 6. Vaše prijatelje in Vaše
protektorje;
 7. Vaše sovražnike, zahrbt-
nosti, krivične obdolžitve
itd.;
 8. Potovanja, spremembe bivališča;
 9. Zadeve v sodnih;
 10. Vse, kar želite vedeti o loterijskih zadevah.
- Citiramo nekaj izmed tisočev zahvalnic, katere preje-
ma ta slajni znanstvenik iz vseh krajev sveta. »Go-
spa Irma Schwarz iz Ljubljane, se zahvaljuje najpri-
srčneje, ker je v njenih najtežjih finančnih nepri-
likah poslušala njegov nasvet, igrala v loteriji in za-
dela 150.000 Din.«
- Pišite brez odloga, pošljite še danes Vaš rokovis in
rojni datum ter 30 Din kot honorar za Vašo psih.
analizo in horoskop natančno in stalno adresu:

Grafoški bureau — CELJE
POSTNI PREDAL 106

Halo! Kam? Halo!
k Majerju na Glavnem
trgu

kjer dobite najfineše moške in ženske obleke po konkurenčnih
cenah. Bogata izbira vsega, kar rabita moderna dama in gospod

NE KUPUJTE

PORCELANA

dokler niste videli nove
izlozbe in nizke cene
novodospelih krasnih
servisov

v domači steklarni

IVAN KOVAČIČ

Prodaja tudi na obroke!

MARIBOR, SLOVENSKA 10V ponedeljek, dne 21. oktobra 1935 otvorim v lastni
hiši v Mariboru,**Tattenbachova ul. 30****krojaški atelje**

Času primerne cene. Prevzamem vsa popravila in pre-
delave, kakor tudi popravila dežnih plaščev. — Na
podlagi moje dolgoletne učne in pomočiške dobe na
Dunaju jamčim za brezhibno izdelavo in prvovrstni kraj.

Cenjenemu občinstvu se priporoča vdani

Oto Dušar**Darujte za Pomožno akcijo!**

Naznanjam svojim cenj. odjemalcem, da sem svojo

tegovino z južnim sadjem in zelenjavo

S. Kas,**Maribor, Vetrinjska ulica 8**

zopet odprla ter prosim za obilen obisk.

Novi ženski plašči že na zalogi!

Zima je pred durmi. Oglejte si neobvezno našo bogato izbiro iz-
gotovljenih ženskih plaščev, češkega in angleškega blaga za ženske
plašče, moške obleke, zimske suknje in raglane, veliko izbiro
parhentov in flanele, kakor tudi drugega modnega blaga po kon-
kurenčnih cenah! Državni nameščenci popust!

Se priporoča MANUFAKTURNA IN KONFEKCIJSKA TRGOVINA

J. PREAC, Maribor, Glavni trg 13**Kožuhovina**

je prispela po solidnih cenah.
Novi izdelki in popravila izvršuje
poceni

Šoper Julijana

krznarstvo
Maribor, Glavni trg št. 9

Spomnite se CMD**„ELISE BOCK“**

vse preparate stalno na zalogi

DROGERIJA IVAN PEČAR

kosmetika

MARIBOR, GOŠPO/KA UL. 11

Zahtevajte brezplačno kataloge in svetovalca!

POSOJILNICA

R. Z. Z. O. P.

MARIBOR, NARODNI DOM

USTANOVLJENA LETA 1882

Stanje hranil. vlog blizu 60 milijonov Din
Rezervni sklad nad 10 milijonov Din

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na
tekoči račun ter jih obrestuje najkulantneje

V globoki žalosti naznanjamo vsem so-
rodnikom, prijateljem in znanem tužno vest,
da je umrl naš predragi mož, oče, brat, stric,
gospod

Dr. Karel Koderman

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto,
dne 19. t. m. ob 16. uri iz mrtvašnice oko-
liškega pokopališča v Celju.

MARIBOR. 18. oktobra 1935.

Melanija Koderman, soproga, Breda, hčerka,
Josipina in Josip Bizjak, sestra in svač,
Dominik Bezenšek, nečak in ostalo sorodstvo.

Opravična številka IX I 2404/34-30

Dražbeni oklic

Dne 20. novembra 1935 ob 11. uri bo pri podpisnem so-
dišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin.

Zemljiška knjiga Rače vl. št. 344

Cenilna vrednost Din 209.338.—

Najmanjši ponudek: Din 112.305/50

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri so-
dišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe,
sicer bi se jih ne moglo več uveljaviti glede nepremičnine v škodo
zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na
uradni deski sodišča.

Sreško sodišče v Mariboru, odd. IX.,
dne 10. septembra 1935.

RANILNICA**DRAVSKE BANOVINE MARIBOR**

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso
svojo davčno močjo — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vloge in knjižice na tekoči račun
po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: CELJE nasproti pošte, prej
Južnoštajerska hranilnica